

slušný, tímto však ve lhůtě zaslán soudu příslušnému. Odchylka je jednak v tom, že nyní musí rekurs ve lhůtě dojít soudu první stolice a jednak v tom, že nová úprava se týká jen rekursů podaných u soudu vyšší stolice a nikoli též jiných podání a podání u jiného nepříslušného soudu.

Platí-li, jak doličeno, zásada o nezapočítání doby poštovní dopravy do opravné lhůty všeobecně pro všechny lhůty nesporného řízení, platí ovšem též pro lhůty tak zvané »rekursní odpovědi«, to jest pro lhůty k vyjádření podle § 30 zák. ze dne 18. února 1878 čís. 30 ř. z. o vyvlastnění pro železnice a podle § 16 zák. ze dne 7. července 1896 čís. 140 ř. z. o cestách z nouze. Otevřená zůstává jen otázka, zda pro podání ta platí také výjimka § 38 zák. čís. 100/31. Dr. Hora zastává ve své knize »Soudní řízení nesporné« na str. 123/124 názor, že lhůta § 36 zákona čís. 100/31 platí i tu, a to ze — zajisté závažného — důvodu rovného právního postavení účastníků v řízení. Správnosti jeho názoru nasvědčuje též znění druhého odstavce § 54 zák. 100/31, že na místě čtrnáctidenní lhůty rekursní stanovené v zákonech zvláštních nastupuje lhůta patnáctidenní, neboť i lhůty odpovědní jsou — alespoň v širším smysle — lhůtami rekursními (srov. obdobu posudku vídeňského nejvyššího soudu k § 555 a 575 c. ř. s.). Lze proto téhož důvodu o rovném právním postavení účastníků použití též k odůvodnění kladné odpovědi na otázku platnosti § 38 zák. čís. 100/31, že totiž předpisy tohoto zákona čís. 100/31, kdy a kde lze podat rekurs, platí též pro »rekursní odpověď«.

Přicházím tedy k úsudku:

Zásada § 89 zák. o org. s. platí též pro soudní řízení nesporné podle zákona čís. 100/31;

výjimka třetí věty prvního odstavce § 38 tohoto zákona jedná jen o podání rekursu přímo u vyšší stolice, ale ne o jiných podáních a o jiných soudech;

jak ona zásada sama, tak uvedená výjimka z ní platí stejně pro »rekursní odpovědi«;

lhůta pro podání těch činí též patnáct dní.

Dr. VAVROUCH:

Domiciliát.

V listopadovém čísle »Českého Práva« tohoto roku byl uveřejněn článek Dr. Vaváčka o protestaci směnec, jehož nejdůležitější jádro spočívá ve výstraze, aby v obvyklé domiciliační formulce »splatno u banky v Praze« se nespatovalo ustanovení domiciliáta. — Podle tvrzení článku toho obsahuje formulka taková pouze místo, kde se má platit, nikoliv také, kým se má placení státi. — Není prý tedy ustanoven domiciliát. — Musí prý tedy v takových případech směnka býti směnečníku samému v domicilu ku placení předložena a proti němu protestována.

Jest pravdou, že klausule taková jest stručná a že budila už dříve pochybnosti o tom, je-li v ní jmenován domiciliát a je také pravdou, že v komentovaném vydání nového československého směnečního zákona vydaného Dr. Dominikem jest při § 22 poznámka, že shora uvedená doložka neobsahuje domiciliáta, nýbrž toliko místnost, kde chce platit příjemce.

Upozorňuji, že tato nejasnost byla v nejnovější době odstraněna rozhodnutím nejvyššího soudu sbírky Dr.

Vážného čís. 11078, kteréž rozhodnutí spatřuje ve znění: »Zahlbar bei der Sparkassa in« nejenom určení místa domicilu, nýbrž i osoby domiciliátovy.

JUDr. OTTO HYBL, kand. not., Mor. Ostrava:

§ 139, násl. o. z. o. a poplatková praxe.

Pojem »darování« v běžném denním styku nevyznačuje se zpravidla obzvláštní přesností.

Fiskální praxe nebývá daleka tohoto běžného »lidového« pojetí »darování«.

Jest na notáři, aby se zvýšenou bedlivostí a bdělostí dbal přesnosti v označení a rozlišování právních jednání při zřizování listin o převodech majetkových.

Zabrání se tak zbytečným konfliktům s finančním úřadem.

O rozsahu alimentární povinnosti rodičů mluví § 139 o. z. o.: »Rodiče jsou vůbec zavázáni své manželské děti vychovávat, t. j. pečovat o jejich život a jejich zdraví, opatřovat jim slušnou výživu, jejich tělesné síly vyvíjeti a vyučováním v náboženství a v užitečných vědomostech klásti základ k jejich budoucímu blahobytu.«

O trvání této povinnosti § 141 o. z. o.:

»Jest především povinností otcovou tak dlouho pečovat o výživu dětí, dokud nemohou se samy vyživovat. Na matce jest zvláště pečovat o jejich tělesnou výchovu a o jejich zdraví.«

Devoluce alimentární povinnosti § 143 o. z. o.:

»Je-li otec nemajetný musí především matka o výživu a zemře-li otec, vůbec o výchovu dětí pečovat. Není-li tu ani matky, nebo je-li nemajetná připadá tato péče rodičům otcovským a po nich rodičům se strany matčiny.«

Zásadně tedy není darováním plnění ve smyslu výše zmíněných ustanovení pokud se shoduje s § 30 odst. 1. čís. nař. z 15. IX. 1915 číslo 278 ř. z., t. j. pokud je kvalifikován »jako plnění ze zákonitě povinnosti, ovšem což pro důležité »bez újmy ustanovení § 31 č. 1 téhož čís. nařízení«, tedy »majetkové převody mezi živými, které slouží k tomu, aby předbílaly dědické posloupnosti, nebo jež se jeví jako odbytné, za budoucí dědické právo, anebo jež nutno započítati podle ustanovení § 788 a 790 o. z. o. při dělení po dárci; tudíž obzvláště též poskytnutí věna nebo výbavy, jakož i zřízení nebo věnování vojenské svatební kauce osobou, která jest k tomu povinna podle občanských zákonů.«

O tom, co zahrnuje a koho stíhá alimentární povinnost nemůže býti zajisté sporu se stanoviska zpoplatnění takovýchto právních jednání.

Spornou spíše může býti otázka, kdy končí tato povinnost a kdy tedy bezplatné postoupení majetkových práv, nebo bezplatné zřeknutí se majetkových práv spadá již pod pojem darování.

Znění první věty v § 141 o. z. o.: »jest především povinností otcovou tak dlouho pečovat o výživu dětí, dokud nemohou se samy vyživovat«, zdá se býti jasné, přesto však nelze říci s určitostí, zde jest hranice po kterou sahá povinnost a odsud jest již každé bezplatné propůjčení darováním.

Jest míti za to, že každý případ v úvahu přicházející vykazuje svoje zvláštní znaky, které pouze jej charakterisují, ale tyto znaky přes svoji odlišnost od znaků

jiných případů, vykazují mezi sebou též příbuzný prvek, spadající pod pojem plnění ve smyslu citovaného ustanovení rodinného práva.

Tyto zvláštní znaky jsou různé duševní a tělesné vlastnosti, náklonnosti k určitým povoláním, odlišné společenské postavení alimentací povinných, atd., což vše posunuje hranici alimentací u toho kterého případu buď zpět, nebo kupředu.

Pro odlišnost jednotlivých případů nestanoví ani zákon nějakou věkovou nebo jinou hranici pro tuto povinnost.

Praxe nižších finančních úřadů kloní se však spíše k názoru, že alimentací povinnost končí tehdy, jakmile dítě má možnost opatřit si jakékoliv prostředky ke své výživě dostačující, v každém případě však jeho fyzickou zletilostí.

Stačilo by tedy podle tohoto názoru, aby dítě mohlo sobě opatřit existenční minimum bez ohledu na společenské postavení a možnosti svých rodičů. lépe řečeno osob k alimentaci povinných, a tedy bez ohledu na to, že mu toto výhodnější společenské postavení může poskytnouti prostředky k dosažení alespoň stejně dobrého sociálního postavení, v jakém se nachází tyto osoby povinné, anebo prostředky, které spíše vyhovují jeho náklonnosti nebo nadání k tomu nebo onomu povolání.

Stejně tak měla by zaniknout povinnost tato nabytou zletilostí, a to i tehdy, kdy by dítě zletilosti nabyvši a mající samost. existenci, pro různé později nastálé okolnosti, třeba duševní nebo tělesnou neschopnost, nemohlo se nadále samo vyživovat.

Tento tak často převládající názor finančních úřadů, odporuje však samému duchu zákona (viz Stubenrauch-Komentar § 139 a násl.).

Zřejmý nesouhlas fiskální praxe s úmyslem zákonodárcovým potvrzuje také několik rozhodnutí Nejv. správního soudu, z nichž pro zajímavost vyjímám nález z 8. VI. 1931 č. 1307/29.

Tedy krátce:

Byl sepsán notářský spis, podle kterého postoupil otec své dceři bezúplatně svůj dům v ceně 80.000 Kč s výslovným podotknutím, že tak činí ke splnění své alimentací povinnosti dle § 139 a násl. o. z. o.

Okresní finanční ředitelství nevezalo však na toto odůvodnění zřetel a vyměřilo kromě nemovitostního poplatku, také darovací daň.

Byl podán rekurs, v kterém uplatňováno stěžovatelem, že nejde o darování, nýbrž o splnění zákonné povinnosti alimentací, dle § 139 a násl. o. z. o. a že odstoupitel uskutečnil věnování proto, že se necítil zdrav a chtěl udělati pořádek.

Zemské finanční ředitelství přiklonilo se však k názoru první stolice, zamítlo rekurs, a svoje stanovisko odůvodnilo takto:

»Podle § 139, 141 a 143 o. z. o. jsou rodiče, zejména otec, povinni starati se o své děti, pokud samy sebe živiti nemohou, t. j. nejdéle do jejich zletilosti. Tato péče rodičů pozůstává dle zákona hlavně v tom, aby děti vchovali a živili, dali je vyučovat, a tím se starali o jejich budoucí blahobyt. Že však tato povinnost rodičů trvá, když děti jsou již zletilé a mohou se samy živiti a že rodiče k plnění shora uvedené péče jsou povinni dětem postoupiti nemovitosti, o tom v uvedených zákonných ustanoveních obč. zákona žádné opory není. V daném případě, kde otec postoupil bezúplatně zletilé dceři dům, nelze tedy mluvit, že otec postupem splnil

jen svou zákonnou povinnost alimentací, naopak poskytl tu ihned dceři majetkovou výhodu, k čemu dle zákona není povinen, a podléhá převod ten dle § 1 zákona z 18. VI. 1901 č. 74 ř. z. § 30 a 31 nař. z 15. IX. 1915 č. 278 ř. z. a § 1 zák. z 12. VIII. 1921 č. 337 sb. z. a nař. mimo nemovitostní poplatek i dani darovací.«

Tuto, jinak běžnou praxi finančních úřadů nesdílel však, jak z následujícího vidno, Nejv. správní soud.

Vyhověl stížnosti, zamítl rozhodnutí nižších instancí, jako zřejmě odporující zákonu.

Svůj názor odůvodňuje takto:

»Ve věci samé jest uvést, že v notářském spisu odůvodnil otec stěžovatelčin předmětný postup jednak tím, že plní tu povinnost uloženou mu v ustanoveném § 139 a násl. o. z. o. totiž povinnost o své děti se starati a jim slušné zaopatření poskytnouti, jednak však také tím, že hodlá své dceři pro případ své smrti opatřiti řádnou budoucnost. Také v rekursu uvedla stěžovatelka, že její otec provedl postup ten, jednak z důvodu § 139 o. z. o., jednak také proto, že se necítil dosti zdrav a že chtěl proto udělati pořádek.

Nař. rozhodnutím řešil však žal. úřad jenom otázku, zda podle §§ 139, 141 a 143 o. z. o. lze odůvodniti předmětné věnování, jako splnění povinnosti v těchto normách otci uložené, starati se o své děti, pokud se živiti nemohou, a lze-li z toho důvodu pozírat na toto plnění, jako na věnování daně prosté. Podle třetí věty odst. 1. § 30 cís. nař. č. 278/15 a zákona č. 337/21. Otázku tu zodpověděl žalovaný úřad záporně, vycházeje z právního názoru, že alimentací povinnost uložená v §§ 139, 141 a 143 o. z. o. sahá jen do zletilosti dětí.

Tento názor jest však mylný. Nejvyšší správní soud měl již příležitost zabývat se výkladem § 141 o. z. o. ve svém nálezu ze dne 17. října 1930 č. 23.555/23 Boh. F. 5446 a vyslovil v něm, že podle ustáleného názoru teorie i praxe je věcným obsahem povinností rodičů vůči dětem, založené §em 141 o. z. o. poskytování prostředků k opatření výživy, oděvu, bytu a ostatních potřeb životních v poměru přiměřeném stavu a jmění rodičů (srov. Stubenrauch § 141) a že nárok dětí, plynoucí z této povinnosti jest odvislý od zjištění, že děti samy těchto prostředků nemají a že si jich také samy nemohou opatřiti. Na tomto právním názoru trvá Nejv. správní soud v případě daném, dodávaje, že ze zákona nelze nikterak dovoditi, že shora uvedená povinnost rodičů sahá jen do doby zletilosti dětí.

Nař. rozhodnutí, spočívající na názoru opačném, jest tudíž ve zřejmém odporu se zákonem a vytýká-li to stížnost, nutno jí dáti za pravdu.«

JUDr. OTAKAR HANNA:

Několik úvah a poznámek ke článku „Čtvrtina podle § 1253 obč. zák.“

(Pokračování.)

Myslím, že platí analog. 2. a 3. věty § 713 obč. zák.: smlouva zrušuje dřívější poslední vůli co do celých tří čtvrtin. Věc jest jednoduchá, jsou-li v dřívější poslední vůli jen zřízeny odkazy (redukují se na čistou čtvrtinu podle § 692 obč. zák.) neb jen ustanovení dědiců (podíly se restringují na čtvrtinu pozůstalosti podle pravidel §§ 554 sl. obč. zák.). Jinak, jsou-li v dřívější poslední vůli dědické instituce a odkazy vedle sebe. Dědické po-